

Резюме на проект по Фонд „Наука“ № 19024 – Конкурсна сесия 2019:
„Идентифициране на причините за високата епидемиологична активност на
хронично бъбречно заболяване в община Дългопол, обл. Варна“

Ръководител: Проф. д-р Светла Василева Стайкова, дМН

Петров А., Бенкова М., Петров П., Левкова М., Желязков К., Колева Р.

В световен мащаб хроничното бъбречно заболяване (ХБЗ) представлява нарастващ по тежест здравословен и икономически проблем. Според данните от Нефрологичната европейска асоциация, близо 850 млн. хора по света страдат от ХБЗ с различна етиология, като 2.4 млн. души годишно умират от бъбречни заболявания и е б-тата най-бързо зачестяваща причина за смъртност сред населението. Бъбречната патология протича латентно, поради което разкриването на симптомите сред пациентите е от първостепенна важност за здравната система.

Настоящият проект има за цел да проучи болестността за ХБЗ в община Дългопол, обл. Варна. Това е регион, който се характеризира с висока честота на бъбречните заболявания, спрямо броя на жителите му. В клиниката по нефрология към УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна, пациенти от този регион постъпват за хоспитализация с вече напреднала и/или терминална фаза на бъбречното заболяване, когато терапевтичните средства на избор са ограничени, а крайната прогноза за изхода от заболяването – лоша (налага се заместващо лечение с хемодиализа). Цел на настоящия проект е провеждане на скрийнинг кампания сред населението на Община Дългопол и откриване на латентно протичащите бъбречни заболявания. Предвижда се провеждането на кампанията да бъде „на терен“, като се цели изолиране на кохорта от индивиди, отговарящи на критериите за хронично бъбречно заболяване, определени от KDIGO. Използваните методи ще включват: снемане на анамнеза и физикален статус при скринираните индивиди, изследване за протеинурия и патологичен уринен седимент с тест-ленти, абдоминална сонография. При селектирани пациенти с фамилна обремененост ще се проведе генетичен анализ за идентифициране на определен „профил“ на заболяването, което ще бъде в колаборация с Катедрата по Медицинска генетика на УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна. Получените данни ще могат да бъдат използвани за изграждане на „профил на риска“ и сред останалата популация на малките населени места в Област Варна, което ще позволи по-доброто проучване на разпространението на ХБЗ.

Ключови думи: Община Дългопол, скрийнинг кампания, хронично бъбречно заболяване.

Постигнати резултати:

При 88 души (59,9%) от скринираните 147, се откриха ехографски критерии за поставяне на диагнозата хронично бъбречно заболяване. Следователно, по време на кампанията 58 човека (39%) са новодиагностицирани с бъбречно заболяване. Здравната грамотност на населението е от съществено значение за сътрудничеството на болния

към провежданото за него лечение, както и за прогнозата на заболяването му като цяло. Предвид това, че част от пациентите с ХБЗ се диагностицират в терминален стадий, ниската осведоменост за методите на бъбречно-заместителна терапия изключително затруднява комуникацията между нефролога и пациента. Запознаването с всички методи в болнично заведение затрудняват пациента да вземе навременно и добре информирано решение. Това от своя страна води до забавяне на лечението, както и до възможност за неправилен избор на бъбречно-заместително лечение. Ограничената информираност на пациентите крие рискове за неразбиране на основни болестни прояви в организма, лошо здравословно състояние, както и предприемане на потенциално опасно самолечение.

Приноси от теоретичен характер:

- ❖ При 88 души (59,9%) от скринираните 147, се откриха ехографски критерии за поставяне на диагнозата хронично бъбречно заболяване. Следователно, по време на кампанията 58 човека (39%) са новодиагностицирани с бъбречно заболяване;
- ❖ Въз основа на анкетните карти се установи, че информираността на населението относно хроничното бъбречно заболяване е ниска;
- ❖ Въз основа на анкетните карти се установи, че информираността на населението относно донорството на органи (в това число и бъбречна трансплантация) също е изключително ниска.

Приноси от практико-приложен характер:

- ❖ Подобряване на здравната грамотност на населението;
- ❖ Запознаване на населението с различните методи за заместително лечение на бъбречната функция;
- ❖ Предстои разработване на ръководство, което подробно да разясни същността, рисковите, фактори, начините на превенция на ХБЗ, както и методите на лечение.